

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิกอาเซียน: ประเทศสิงคโปร์*

ลัทธิกา เนตรทัศน์**

บทนำ

สิทธิในความเป็นส่วนตัว (The Right to Privacy) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์จึงได้มีการรับรองไว้ในตราสารระหว่างประเทศหลายฉบับ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ข้อ ๑๒^๑ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) ข้อ ๑๗^๒ เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนในระดับสากลและสร้างแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเคารพหลักสิทธิมนุษยชนให้กับนานาอารยประเทศ ซึ่งในระดับภูมิภาคอาเซียนก็ได้มีการจัดทำตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ได้แก่ ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration) โดยข้อ ๒๑ ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวอยู่เช่นกัน^๓ ซึ่งสะท้อนถึงเจตนารมณ์ของอาเซียนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งยังเป็นการรักษามาตรฐานสิทธิมนุษยชนตามหลักสากลอีกด้วย

สิทธิเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล (The Right to the Personal Information) ถือเป็นสิทธิในความเป็นส่วนตัวประการหนึ่งที่สามารถแสดงหรือบ่งชี้ได้ถึงตัวบุคคล และเนื่องด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสื่อสารที่ทำให้การเก็บรวบรวม การใช้ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลสามารถทำได้โดยง่าย ซึ่งหากมีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้โดยไม่ได้รับความยินยอมย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล ดังนั้น จึงต้องมีการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมและกำกับดูแลการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ สหภาพยุโรปได้ประกาศบังคับใช้ระเบียบการคุ้มครองข้อมูลทั่วไป

* บทความนี้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ Article 12

No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to attacks upon his honour and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

^๒ Article 17

1. No one shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful attacks on his honour and reputation.

^๓ 21. Every person has the right to be free from arbitrary interference with his or her privacy, family, home or correspondence including personal data, or to attacks upon that person's honour and reputation. Every person has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

(General Data Protection Regulation: GDPR)^๔ เป็นหลักการที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีความครอบคลุมและปลอดภัยต่อการจัดเก็บ การรักษา และการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และนับเป็นต้นแบบในการสร้างมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล^๕

ในส่วนของอาเซียนได้มีการจัดทำกรอบการดำเนินงานว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Framework On Personal Data Protection) อันเป็นการวางหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ ได้จัดทำความตกลงอาเซียนด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ASEAN Agreement on Electronic Commerce) เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนในอาเซียน ดังนั้น กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิกอาเซียน จึงมีความสำคัญต่อการทำธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อการถ่ายโอนข้อมูลข้ามพรมแดนภายในภูมิภาค กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิกอาเซียนจึงควรที่จะต้องสอดคล้องหรือมีมาตรฐานเดียวกัน และเพื่อเป็นการนำเสนอข้อมูลกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิกอาเซียน บทความฉบับนี้จึงจะศึกษาเกี่ยวกับสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสิงคโปร์ เพื่อเป็นตัวอย่างข้อมูลกฎหมายในการเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นต่อไป

สาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์มีการบังคับใช้รัฐบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๕ (Personal Data Protection Act 2012)^๖ โดยได้ผ่านการรับรองจากรัฐสภาเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และผ่านการรับรองจากประธานาธิบดีเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแบ่งการมีผลบังคับใช้ออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการข้อมูลส่วนบุคคลมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหลักการห้ามโทร (Do-not-call: DNC) และบทบัญญัติหลักมีผลบังคับใช้วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ กฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลการจัดเก็บ การใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลขององค์กรที่จัดเก็บข้อมูลเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้มีการจัดเก็บ การใช้ และการเปิดเผยอย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสิงคโปร์จะไม่บังคับใช้กับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการเก็บบันทึกไว้อย่างน้อย ๑๐๐ ปี หรือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตาย เว้นแต่บทบัญญัตินั้นเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและหมวดที่ ๒๔ (การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล) จะบังคับใช้ในส่วนข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียชีวิตแล้วเป็นเวลา ๑๐ ปี หรือน้อยกว่านั้น ซึ่งในส่วนของคำนิยามกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดไว้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลที่ไม่ว่าจะเป็นจริงหรือไม่

^๔ มีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ดูระเบียบฉบับเต็มได้ที่ <https://gdpr-info.eu/>

^๕ Ernst & Young LLP. (2018). *General Data Protection Regulation (GDPR): The paradigm shift in privacy*. London: Ernst & Young LLP. Retrieved from [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-gdpr-aug-2018/\\$File/ey-gdpr-aug-2018.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-gdpr-aug-2018/$File/ey-gdpr-aug-2018.pdf)

^๖ ดูกฎหมายฉบับเต็มได้ที่ <https://sso.agc.gov.sg/Act/PDPA2012>

เกี่ยวกับบุคคล ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่สามารถระบุได้จากข้อมูลนั้นเองหรือจากข้อมูลอื่น ๆ ที่องค์กรใด องค์กรหนึ่งมีหรือสามารถที่จะเข้าถึงได้

ภายใต้กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีอำนาจและหน้าที่ ตามหมวดที่ ๒ ข้อ ๖ เช่น บริหารและใช้บังคับรัฐธรรมนูญนี้ ส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับการคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลในสิงคโปร์ ให้คำปรึกษา คำแนะนำหรือบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล รวมถึงให้คำแนะนำรัฐบาลในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

ในส่วนการจัดเก็บ การใช้ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หมวดที่ ๔ กำหนดว่าองค์กรจะไม่เก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่เจ้าของข้อมูลจะได้ให้ความยินยอมหรือถือว่าได้ให้ ความยินยอมในการจัดเก็บ ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผย ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลหรือได้รับอนุญาตให้เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลได้ตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นที่เป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าว กำหนดให้มีการแจ้งวัตถุประสงค์ในการการเก็บรวบรวม การใช้ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยในข้อ ๒๐ ได้กำหนดให้องค์กรจะต้องแจ้งให้บุคคลทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคลเมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือก่อนจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้น รวมถึงแจ้งให้เจ้าของ ข้อมูลทราบถึงวัตถุประสงค์อื่นใดที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคลก่อนที่จะมีการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าของข้อมูลอาจร้องขอให้องค์กรผู้จัดเก็บข้อมูลแก้ไขข้อผิดพลาด เกี่ยวกับข้อมูลนั้นได้ โดยองค์กรนั้นจะต้องแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลโดยเร็วที่สุด และส่งข้อมูลส่วนบุคคล ที่ถูกต้องไปยังองค์กรอื่น ๆ ภายในหนึ่งปี หากไม่มีการแก้ไขดังกล่าวองค์กรจะต้องให้เหตุผลประกอบ ส่วนการเก็บรักษาและการรักษาความถูกต้องของข้อมูลส่วนบุคคล หมวดที่ ๖ กำหนดให้องค์กรผู้จัดเก็บข้อมูล จะต้องปฏิบัติตามมาตรการที่เหมาะสมเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลให้ถูกต้องครบถ้วน หากข้อมูลที่จะนำไปใช้อาจ มีผลกระทบหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลเจ้าของข้อมูล หรืออาจจะถูกเปิดเผยได้โดยองค์กรอื่น นอกจากนี้ ภายใต้กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้องค์กรผู้จัดเก็บข้อมูลจะต้องมีมาตรการเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่อยู่ในความครอบครองของตนหรือภายใต้การควบคุมของตน โดยจะต้องจัดให้มีมาตรการรักษา ความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความเหมาะสมเพื่อป้องกันการเข้าถึง การรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผย การคัดลอก ดัดแปลง หรือการกระทำอย่างอื่นในทำนองเดียวกันโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ องค์กรจะต้อง ลบหรือยุติการเก็บรักษาเอกสารที่มีข้อมูลส่วนบุคคล หรือลบข้อมูลส่วนบุคคลนั้นทันทีเมื่อการเก็บรักษาข้อมูล ส่วนบุคคลนั้นไม่ได้มีวัตถุประสงค์ทางกฎหมายหรือทางธุรกิจอีกต่อไป

หลักถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลนอกประเทศสิงคโปร์ องค์กรที่จัดเก็บข้อมูลจะไม่ถ่ายโอนข้อมูล ส่วนบุคคลออกนอกประเทศสิงคโปร์ เว้นแต่จะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ เพื่อเป็น หลักประกันว่าองค์กรที่จัดเก็บข้อมูลมีมาตรฐานในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอาจแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้องค์กรใด ๆ ทราบว่าองค์กรนั้นอาจได้รับยกเว้น ไม่ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้ โดยอาจมีการกำหนดเงื่อนไขสำหรับข้อยกเว้นดังกล่าวเป็น ลายลักษณ์อักษรโดยไม่จำเป็นต้องตราเป็นราชกิจจานุเบกษา และคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอาจ เพิกถอนข้อยกเว้นนั้นเมื่อใดก็ได้

นอกจากนี้ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสิงคโปร์ได้กำหนดหลักการห้ามโทร (Do Not Call: DNC) ไว้ในหมวดที่ ๙ โดยเป็นหลักการเกี่ยวกับการห้ามส่งข้อความทางการตลาดให้แก่บุคคลทั่วไปที่ได้ลงทะเบียนหมายเลขโทรศัพท์เพื่อไม่รับการติดต่อจากผู้ให้บริการไม่ว่าจะเป็นข้อความเสียง ข้อความตัวอักษร หรือโทรสาร เว้นแต่ได้รับความยินยอมที่ชัดเจนจากเจ้าของหมายเลขโทรศัพท์ ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหมายเลขโทรศัพท์ในสิงคโปร์ ผู้ให้บริการจะต้องมีการรายงานไปยังคณะกรรมการข้อมูลส่วนบุคคลตามรูปแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด หากผู้ให้บริการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามจะต้องเสียค่าปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์สิงคโปร์

บทสรุป

มาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสิงคโปร์คือการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อกำกับดูแลการจัดเก็บ ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้กระทำการดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสิงคโปร์จะได้มีการกำหนดค่านิยมของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ แต่ไม่ได้มีการนิยามถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนหรือข้อมูลพิเศษที่ได้รับสิทธิในการปกปิด ดังเช่นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศมาเลเซีย^๗ และฟิลิปปินส์^๘ ข้อมูลประเภทดังกล่าวจึงอยู่ภายใต้หลักการจัดเก็บ การใช้และการเปิดเผยเดียวกับข้อมูลส่วนบุคคลธรรมดา ในส่วนนี้จึงเป็นข้อสังเกตว่ากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสิงคโปร์แตกต่างอย่างชัดเจนกับกฎหมายของมาเลเซียและฟิลิปปินส์

อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่ารัฐบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสิงคโปร์เป็นมาตรการที่มุ่งคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลในภาคเอกชน เห็นได้จากการกำหนดหลักปฏิเสธการติดต่อหรือหลักการห้ามโทร (Do not call) ซึ่งบุคคลสามารถไปลงทะเบียนหมายเลขโทรศัพท์สิงคโปร์ของตนเพื่อไม่ขอรับการติดต่อทางการตลาด ไม่ว่าจะด้วยการโทรศัพท์ หรือการส่งข้อความสั้นจากองค์กรต่าง ๆ ซึ่งหากเลขหมายโทรศัพท์ใดมีการลงทะเบียนแล้ว องค์กรต่าง ๆ จะโทรศัพท์หรือส่งข้อความสั้นไปยังเลขหมายนั้นไม่ได้ หลักการดังกล่าวจึงสะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้บริการหรือผู้บริโภคเป็นอย่างมาก

^๗ ดูบทความกฎหมายคุ้มครองส่วนบุคคลของประเทศมาเลเซียได้ที่

https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/Final_data_protection_law_Malaysia.pdf

^๘ ดูบทความกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศฟิลิปปินส์ได้ที่

https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/Data_Privacy_Law_Philippines_1.pdf